



بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اداره مطالعات و سازمانهای بین‌المللی

دایره مطالعات ارزی

بررسی وضع اقتصادی - ارزی کشورهای عمده
نرخهای بهره، قیمت طلا و نفت

طی هفته منتهی به ۲۰۱۰/۰۴/۰۹

(شماره ۳)

۲۲ فروردین ماه ۱۳۸۹

فهرست مندرجات

صفحه

عنوان

۱	۱- آمریکا
۶	۲- منطقه یورو
۹	۳- ین
۱۲	۴- لیره انگلیس
۱۶	۵- طلا
۱۹	۶- نفت
۲۳	مروری بر تحولات بازار نفت در سال ۱۳۸۸

ارزش هر دلار آمریکا به ارزهای عمده (آخر وقت بازار نیویورک) ، قیمت نقدی

هفته منتهی به ۱۳۸۹/۱/۲۰

طلا ، قیمت نفت خام در بازارهای سلف و ۴ شاخص عمده سهام

۲۰۱۰/۴/۹

متوسط هفته گذشته	رتبه	درصد تغییرات نسبت به هفته گذشته	متوسط هفته	جمعه ۹ آوریل	پنجشنبه ۸ آوریل	چهارشنبه ۷ آوریل	سه شنبه ۶ آوریل	دوشنبه ۵ آوریل	عنوان	جمعه ۲ آوریل
۰/۶۵۸۴۹		۰/۲۴	۰/۶۶۰۰۶	۰/۶۵۹۳۷	۰/۶۶۰۷۵	۰/۶۶۱۳۲	۰/۶۶۰۱۵	۰/۶۵۸۷۳	دلار به SDR	۰/۶۵۹۲۶
۱/۳۴۹۸	(۴)	-۰/۶۱	۱/۳۴۱۶	۱/۳۴۹۶	۱/۳۳۵۴	۱/۳۳۵۰	۱/۳۴۰۰	۱/۳۴۸۱	یورو (پول واحد اروپایی) *	۱/۳۴۹۶
۱/۵۱۴۸	(۲)	۰/۹۵	۱/۵۲۹۱	۱/۵۳۸۰	۱/۵۲۶۸	۱/۵۲۵۲	۱/۵۲۷۰	۱/۵۲۸۷	لیره انگلیس *	۱/۵۲۱۳
۱/۰۱۵۲	(۱)	-۱/۲۱	۱/۰۰۲۹	۱/۰۰۴۰	۱/۰۰۲۷	۱/۰۰۴۷	۱/۰۰۱۴	۱/۰۰۱۸	دلار کانادا	۱/۰۱۱۰
۱/۰۵۹۴	(۵)	۰/۸۹	۱/۰۶۸۸	۱/۰۶۵۹	۱/۰۷۳۵	۱/۰۷۳۵	۱/۰۶۸۸	۱/۰۶۲۵	فرانک سوئیس	۱/۰۵۹۷
۹۳/۴۴	(۳)	۰/۲۲	۹۳/۶۰	۹۳/۱۶	۹۳/۳۹	۹۳/۳۳	۹۳/۷۷	۹۴/۳۵	ین ژاپن	۹۴/۳۵
۱/۵۱۸۶۳		-۰/۲۴	۱/۵۱۵۰۱	۱/۵۱۶۶۱	۱/۵۱۳۴۳	۱/۵۱۲۱۳	۱/۵۱۴۸۱	۱/۵۱۸۰۷	SDR به دلار	۱/۵۱۶۸۶
۱۱۱۳/۰۰		۲/۸۷	۱۱۴۴/۹۰	۱۱۶۰/۸۰	۱۱۵۰/۴۰	۱۱۴۸/۲۵	۱۱۳۴/۱۵	۱۱۳۰/۹۰	طلای نیویورک (هراونس)	تعطیل
۱۱۱۲/۶۳		۳/۰۵	۱۱۴۶/۶۱	۱۱۵۲/۵۰	۱۱۵۰/۸۰	۱۱۴۵/۷۵	۱۱۳۷/۴۰	تعطیل	طلای لندن (هر اونس)	تعطیل
۸۳/۲۹		۳/۱۷	۸۵/۹۳	۸۴/۹۲	۸۵/۳۹	۸۵/۸۸	۸۶/۸۴	۸۶/۶۲	نفت پایه آمریکا	تعطیل
۸۲/۲۹		۳/۸۴	۸۵/۴۵	۸۴/۸۳	۸۴/۸۱	۸۵/۵۹	۸۶/۱۵	۸۵/۸۸	نفت برنت انگلیس	تعطیل
۱۰۸۹۷		۰/۵۲	۱۰۹۵۳	۱۰۹۹۷	۱۰۹۲۷	۱۰۸۹۸	۱۰۹۷۰	۱۰۹۷۴	DOW-30 (بورس وال استریت)	تعطیل
۵۷۰۲		۰/۹۶	۵۷۵۷	۵۷۷۱	۵۷۱۳	۵۷۶۲	۵۷۸۰	تعطیل	FTSE-100 (بورس لندن)	تعطیل
۱۱۱۴۱		۱/۰۵	۱۱۲۵۷	۱۱۲۰۴	۱۱۱۶۸	۱۱۲۹۳	۱۱۲۸۲	۱۱۳۳۹	NIKKEI-225 (بورس توکیو)	۱۱۲۸۶
۶۱۷۲		۰/۸۴	۶۲۲۴	۶۲۵۰	۶۱۷۲	۶۲۲۲	۶۲۵۲	تعطیل	DAX-30 (بورس فرانکفورت)	تعطیل

شماره ۳

* هر واحد به دلار آمریکا

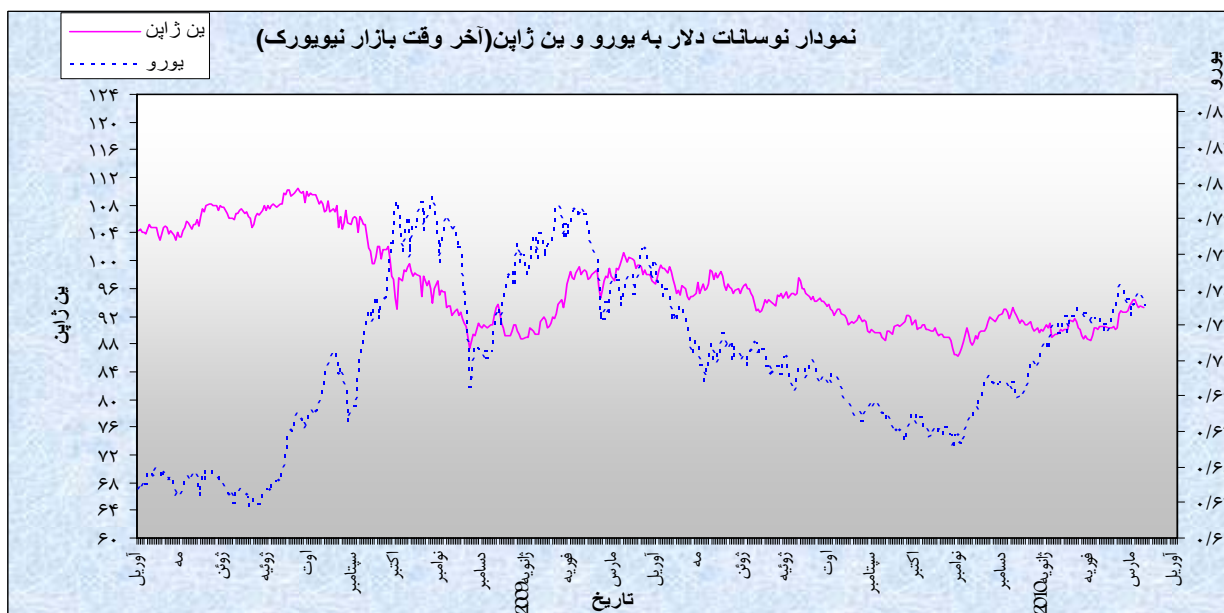
بسمه تعالی

۱- آمریکا

الف-نوسانات دلار

در هفته گذشته دلار آمریکا در برابر تمام ارزهای مورد بررسی، به استثنای دلار کانادا و لیره انگلیس، تقویت شد. متوسط ارزش دلار در هفته مذکور نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل در برابر ین و یورو به ترتیب ۰/۲۲ درصد و ۰/۶۱ درصد تقویت و در برابر پوند ۰/۹۵ درصد تضعیف گردید. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هریورو در محدوده ۱/۳۴۹۶-۱/۳۳۵۰ دلار و هر پوند در محدوده ۱/۵۳۸۰-۱/۵۲۵۲ دلار در نوسان بودند. هر دلار نیز در دامنه ۹۴/۳۵-۹۳/۱۶ ین متغیر بود.

شاید مهمترین رویداد هفته گذشته انتشار صورتجلسه ۱۶ مارس کمیته عملیات بازار باز فدرال بود. به علاوه، ادامه بحران کسری بودجه یونان و تلاش این کشور و اتحادیه پولی اروپا برای برون رفت از این بحران، رایزنی های گایتنر وزیر دارایی آمریکا در چین و تلاش برای متقاعد کردن مقامات چینی برای تقویت نرخ



برابری یوان در برابر سایر ارزها، افزایش نرخ بهره کلیدی استرالیا به میزان ۰/۲۵ درصد و صعود آن به ۴/۲۵ درصد، تقویت قیمت کالاها و فلزات گرانبها در بازارهای بین‌المللی و همچنین افزایش ارزش دلار کانادا به سطحی بالاتر از ارزش دلار آمریکا، از جمله مهمترین رویدادهای مهم بازارهای ارز در هفته گذشته بودند.

در هفته گذشته روند تحولات با مقاله روزنامه فایننشیال تایمز (FT) شروع شد که در آن ادعا شده بود مقامات یونان خواستار عدم مشارکت IMF در برنامه کمک مالی اضطراری به این کشور شده اند. همچنین، شایعاتی در بازار وجود داشت که سپرده‌گذاران بزرگ در حال خارج کردن سرمایه‌های خود از بانکهای یونانی هستند. این شایعات نزول یورو در برابر سایر ارزها را به دنبال داشت. هرچند بعداً این شایعات بویژه ادعای روزنامه (FT) توسط مقامات یونانی تکذیب شد اما بازار به این تکذیب اهمیتی نداد و یورو به سیر نزولی خود تا اوایل روز پنجشنبه ادامه داد. اما پس از آن اظهارات رئیس بانک مرکزی اروپا در جهت تخفیف بحران مالی یونان به ضعف دلار در برابر یورو در دو روز آخر هفته منجر شد. یورو که در هفته‌های اخیر در سیر نزولی قرار گرفته است در مقطعی از روز چهارشنبه تا نرخ ۱/۳۲۸۲ دلار آمریکا نیز سقوط کرد. تنزل یورو، بانک‌های مرکزی برخی از کشورها نظیر لهستان، سوئیس، و احتمالاً بانک‌های مرکزی سنگاپور و کره جنوبی را وادار به مداخله در بازار نمود. همچنین در هفته گذشته دلار کانادا به بالاترین سطح خود در برابر دلار آمریکا از ژوئیه ۲۰۰۸ دست یافت و در مقطعی از روز سه شنبه هر دلار آمریکا کمتر از ۰/۹۹۷۷ دلار کانادا معامله شد.

مهمترین دلیل تقویت دلار کانادا تقویت بیش از حد انتظار شاخصهای اقتصادی این کشور و افزایش قریب‌الوقوع نرخ بهره کلیدی توسط بانک مرکزی کانادا است. در بریتانیا، آقای گوردن براون، نخست‌وزیر، تاریخ برگزاری انتخابات عمومی را روز ۶ ماه مه اعلام کرد. این خبر از آنجا قابل اهمیت است که به دلیل ضعف بودن احتمال تشکیل دولتی یکپارچه پس از انتخابات عمومی پیش‌رو، کشور در حل مشکل بحران کسری بودجه، بار سنگین بدهی‌ها و اتخاذ سیاستهای مالی مناسب با مشکل جدی روبرو خواهد بود. در تحولی دیگر، شورای سیاستگذاری پولی در کشورهای مهم انگلیس، ژاپن و منطقه یورو در هفته گذشته تشکیل جلسه دادند و تغییری در میزان نرخ‌های بهره کلیدی خود ندادند. اما بانک مرکزی استرالیا (RBA)، چنانکه قویاً انتظار می‌رفت، روز سه شنبه نرخ بهره بانکی خود را با ۰/۲۵ درصد افزایش به ۴/۲۵ در صد رساند. این پنجمین افزایش نرخ بهره در شش

نشست اخیر بانک مرکزی استرالیا است. از بیانیه شورای سیاست‌گذاری بانک مرکزی استرالیا چنین استنباط می‌شود که نرخ بهره کلیدی این بانک تا پایان سال به سطح ۵/۰۰ درصد خواهد رسید. روز سه‌شنبه، مفاد صورتجلسه نشست قبلی FOMC مشخص نمود که بانک مرکزی نسبت به روند احیای رشد اقتصادی خوشبین است اما تا اندازه‌ای نیز از کاهش رشد تورم متعجب و نگران است. علاوه بر آن از مفاد این صورتجلسه، چنین استنباط می‌شود که در جلسات آینده کمیته بازار باز، آمارهای اقتصادی ایالات متحده نقش مهم و حساسی در تغییر سیاستهای بانک مرکزی و تعیین نرخ بهره خواهند داشت. در حال حاضر، به نظر می‌رسد، FOMC تعجیلی برای تغییر در سیاستهای پولی ندارد.

ب- بازار پولی

از دسامبر سال ۲۰۰۸ بانک مرکزی آمریکا نرخ بهره کلیدی خود موسوم به نرخ وجوه فدرال را در دامنه ۰-۰/۲۵ درصد قرار داده است و با وجود اینکه اقتصاد این کشور سه ماهه سوم سال گذشته از رکود خارج شد، اما این بانک برای تسهیل فعالیتهای اقتصادی، نرخ مورد نظر را افزایش نداده است. صورتجلسه آخرین نشست کمیته بازار باز فدرال FOMC که در تاریخ ۱۶ مارس برگزار گردید در روز سه‌شنبه ۶ آوریل در اختیار عموم قرار گرفت. طبق مفاد این صورتجلسه با وجود اینکه مقامات بانک فدرال به بهبود نسبی اوضاع اقتصادی اذعان دارند اما همچنان نگران شرایط اشتغال و روند کاهنده افزایش قیمت‌ها در این کشور هستند. در گزارش اشاره شده است که شاخص مورد نظر آن بانک برای اندازه‌گیری تورم موسوم به شاخص مخارج مصرفی اشخاص (PCE) در ماه فوریه ۱/۳ درصد افزایش یافته است. این درحالی است که شاخص فوق در ماه ژانویه ۱/۵ درصد افزایش یافته بود. گزارش ادامه می‌دهد که احتمال دارد روند کاهنده مربوط به افزایش قیمت‌ها، در ماههای آینده همچنان ادامه داشته باشد. حال با توجه به رشد ملایم اقتصادی و نرخ بیکاری ۹/۷ درصد که بالاترین نرخ طی ۲۶ سال گذشته محسوب می‌شود می‌باشد اتخاذ سیاست انقباضی توسط فدرال رزرو حداقل تا اوایل ۲۰۱۱ بعید به نظر می‌رسد. با این وجود، ممکن است تغییرات مثبت اقتصادی بانک مرکزی را ترغیب

به کنار گذاشتن برخی دیگر از ابزارهای پولی انبساطی در سال جاری نماید. تقویت مصرف، افزایش درآمد قابل تصرف افراد، تقویت شاخص فعالیتهای کارخانه‌ای و حتی غیر کارخانه‌ای و خدمات از جمله شواهدی هستند که احتمال اجرای سیاست انقباضی حداقل در نیمه دوم سال جاری توسط بانک مرکزی را تقویت می‌نماید.

جدول نرخهای بهره سپرده سه ماهه (به درصد)

نوع ارز	متوسط هفته منتهی به ۱۹ مارس	متوسط هفته منتهی به ۲۶ مارس	متوسط هفته منتهی به ۲ آوریل	متوسط هفته منتهی به ۹ آوریل
دلار آمریکا	۰/۲۷	۰/۲۹	۰/۲۹	۰/۲۹
یورو	۰/۵۹	۰/۵۸	۰/۵۸	۰/۵۸
ین ژاپن	۰/۲۴	۰/۲۴	۰/۲۴	۰/۲۴
لیره انگلیس	۰/۶۵	۰/۶۵	۰/۶۵	۰/۶۵

ج- اقتصاد داخلی

شاخص فعالیت بخش غیر کارخانه‌ای از ۵۴/۰ در ماه فوریه به ۵۵/۳ در ماه مارس افزایش یافت. لازم به ذکر است بالاتر بودن عدد این شاخص از ۵۰ به معنی افزایش و پایین تر بودن آن از ۵۰ به معنای کاهش فعالیت بخش غیر کارخانه‌ای است. شاخص فعالیت غیر کارخانه‌ای شامل ۶۰ بخش مختلف اقتصادی امریکا است که کشاورزی، معدن، حمل‌ونقل، ارتباطات و تجارت عمده و خرد را در بر می‌گیرد. شاخص فروش خانه‌های قول‌نامه‌ای (دست دوم) نیز در ماه گذشته ۸/۲ درصد افزایش یافت. این شاخص در ماه قبل از آن ۷/۶ درصد کاهش یافته بود. فروش خانه‌های قول‌نامه‌ای (Pending House) شاخصی پیش‌نگر برای فعالیتهای بخش مسکن محسوب می‌شود. سهام مرتبط با مسکن و وام‌های رهنی کاملاً تحت تأثیر این شاخص قرار دارند. شاخص فروش فروشگاههای زنجیره‌ای RedBook نیز در هفته گذشته افزایش یافت.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی آمریکا

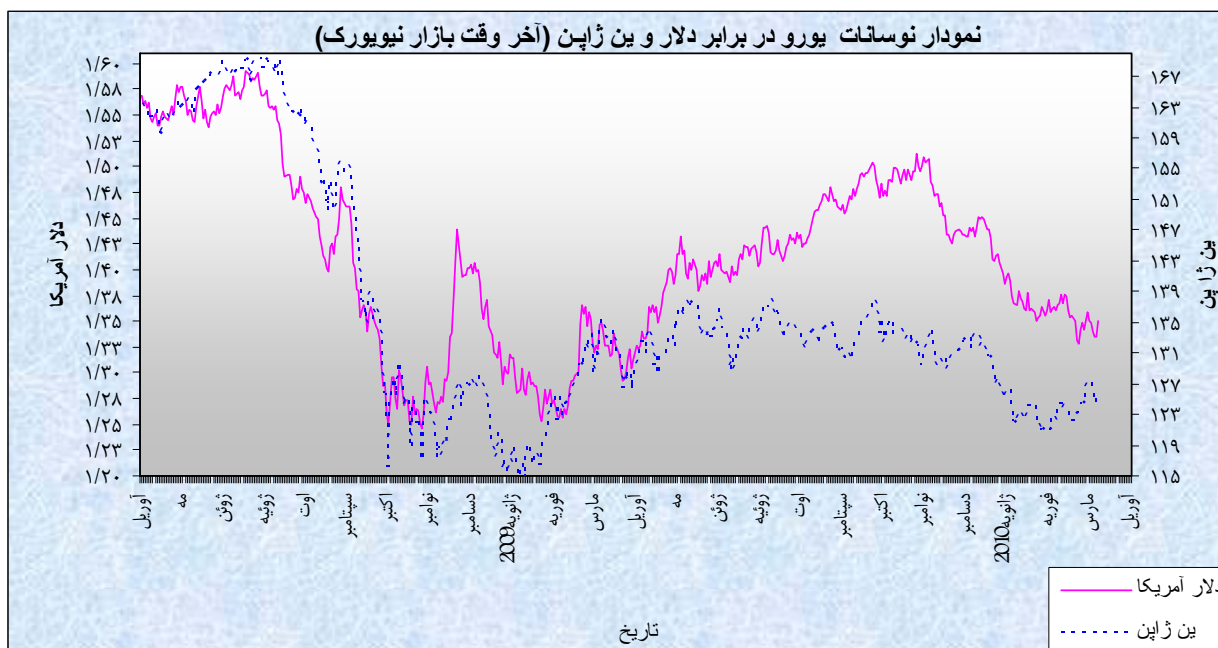
شاخصهای اقتصادی	ژانویه	فوریه	مارس	آوریل	مه	ژوئن	ژوئیه	اوت	سپتامبر	اکتبر	نوامبر	دسامبر	ژانویه
نرخ بیکاری (به درصد)	۷/۶	۸/۱	۸/۵	۸/۹	۹/۴	۹/۵	۹/۴	۹/۷	۹/۸	۱۰/۱	۱۰	۱۰	
موازنه تجاری (به میلیارد دلار)	-۳۶/۲	-۲۶/۱	-۲۸/۵	-۲۹/۲	-۲۵/۹۷	-۲۷/۴۹	-۳۲	-۳۰/۸۵	-۳۶/۵	-۳۳/۲	-۳۶/۳۹	-۴۰/۲	
درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی	-۲/۰	-۱/۵	-۱/۷	-۰/۵		-۰/۴۰	۱	۱/۳	۰/۶	۰/۲	۰/۶	۰/۷	۰/۹
تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)	۰/۰	۰/۲	-۰/۴	-۰/۷	-۱/۳	-۱/۳	-۲/۱		-۱/۳	-۰/۲	۱/۸	۲/۷	
رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)	سه ماهه اول ۲۰۰۹			سه ماهه دوم ۲۰۰۹			سه ماه سوم ۲۰۰۹			سه ماهه چهارم ۲۰۰۹			
	-۶/۴			-۰/۷			۲/۲			۵/۷			

۲- منطقه یورو

الف- نوسانات یورو

در هفته گذشته، یورو در برابر تمام ارزهای عمده مورد بررسی به استثنای فرانک سوئیس تضعیف شد. متوسط ارزش یورو در برابر دلار در هفته قبل نسبت به متوسط آن در هفته ما قبل در بازار نیویورک ۰/۶۱ درصد کاهش یافت. به نرخ های پایان وقت بازار مذکور، در هفته گذشته هر یورو در محدوده ۱/۳۴۹۶-۱/۳۳۵۰ دلار معامله گردید.

در روز دوشنبه بازار ارز لندن به مناسبت تعطیلات عیدپاک بسته بود. در روز سه شنبه، معامله گران در پی بازگشت از تعطیلات اقدام به فروشهای یورویی نمودند. این فروشها فارغ از انگیزه سوداگرانه به دلیل انتشار برخی اخبار ناخوشایند نیز صورت گرفت. برخی رسانه ها خبر دادند که دولت یونان خواستار برخی اصلاحات در برنامه کمک مالی ارائه شده توسط اتحادیه اروپا شده است. ایراد آنان بویژه به آن بخش از این برنامه مربوط می شود که تمهیداتی را برای ارائه کمک ازسوی صندوق بین المللی پول در نظر گرفته است. به نظر می رسد که دولت یونان با دریافت کمک از صندوق موافق نیست یا حداقل با نحوه و شرایط این کمک موافقت ندارد. طبق برنامه، دولت یونان



باید در سالجاری ۵۳/۲ میلیارد یورو اوراق قرضه منتشر نماید تا بتواند مشکلات مربوط به کسری شدید بودجه و بدهیهای سنگین خود را بطور مؤثری مرتفع نماید. از این میزان تاکنون ۲۳ میلیارد یورو از طریق انتشار فروش اوراق قرضه تأمین شده، یعنی هنوز نیاز به تأمین مالی ۳۰ میلیارد یورو دیگر وجود دارد. ضمن آنکه انتشار اوراق قرضه دلاری در پایان آوریل در دستور کار دولت این کشور قرار دارد. دیگر خبر ناخوشایند روز سه شنبه آن بود که سپرده گذاران بزرگ در حال خارج نمودن سرمایه های خود از یونان هستند که این مسأله به بانکهای این کشور به شدت آسیب زده است. عوامل مذکور در روزهای چهارشنبه و پنجشنبه نیز در بازار ارز لندن مؤثر بود. در همین راستا در روز چهارشنبه خبری منتشر شد مبنی بر آنکه بانکهای یونان از دولت این کشور خواسته اند اجازه استفاده از وجوه باقیمانده از بسته حمایتی مصوب در سال ۲۰۰۸ را صادر نماید. بحران مالی یونان سبب شده که تفاوت نرخ بازده اوراق قرضه ۱۰ ساله دولتی این کشور با بازده اوراق مشابه در آلمان - که بعنوان اقتصاد اول منطقه یورو، اوراق قرضه آن بعنوان اوراق پایه (Benchmark) محسوب می گردد- از ۴ درصد نیز بگذرد و به سطح بی سابقه ای از زمان تشکیل یورو تاکنون برسد. از سوی دیگر، گزارش انتشار یافته ای حکایت از آن داشت که ارقام مربوط به تولید ناخالص داخلی منطقه یورو در سه ماهه پایانی سال گذشته میلادی مورد تجدیدنظر نزولی قرار گرفت؛ بطوریکه در دوره مذکور نسبت به سه ماهه قبل آن هیچگونه رشدی نشان نداده است. مجموع موارد یاد شده سبب شد که یورو در برابر دلار در سه روز کاری اول هفته (سه شنبه، چهارشنبه و پنجشنبه) تضعیف شود. در روز جمعه، رئیس اتحادیه اروپا در مصاحبه با روزنامه لوموند گفت: اتحادیه اروپا آماده است تا در صورت ضرورت به یونان کمک نماید. وی افزود در اواسط آوریل نشست وزرای اقتصاد اتحادیه اروپا - موسوم به گروه یورو (Eurogroup) - برگزار می شود که هدف آن یافتن راه حل هایی برای مشکلات باقیمانده این کشور است. همچنین در این روز آقای تریشه، رئیس بانک مرکزی اروپا، سخنان روز قبل خود را که گفته بود ورشکستگی یونان نامحتمل است مجدداً تکرار نمود. این اظهارات جو خوشبینانه ای نسبت به حل بحران مالی این کشور پدید آورد و به تقویت یورو در برابر دلار منجر شد.

ب- وضعیت اقتصادی

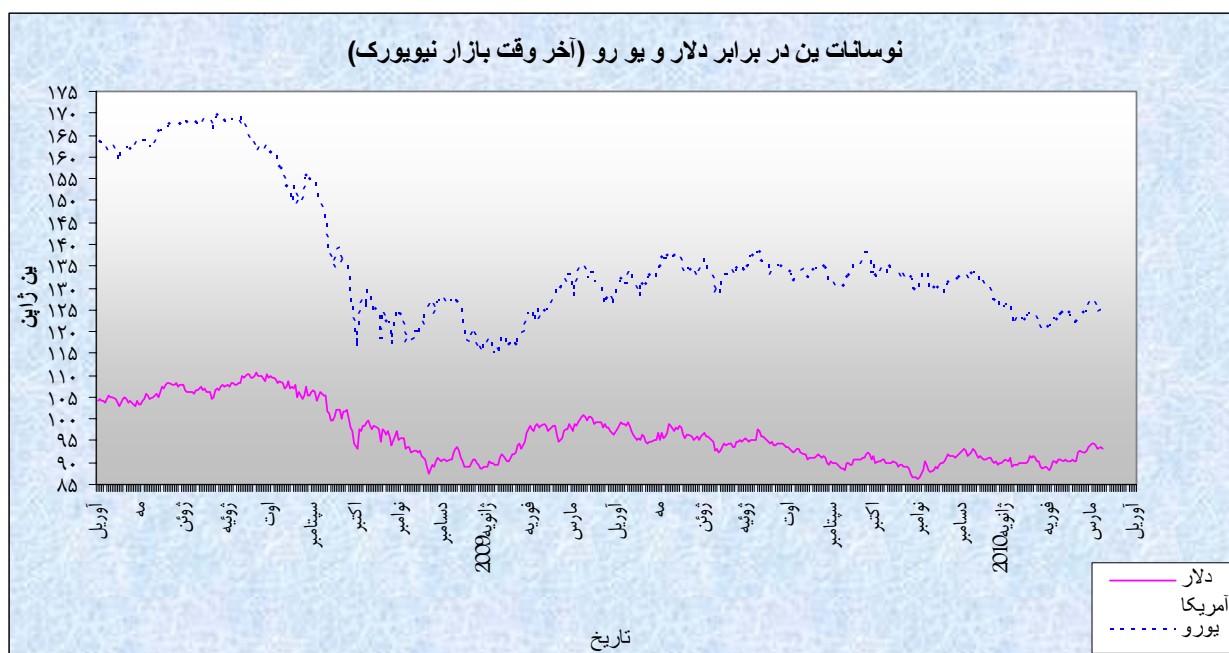
بر اساس ارقام تجدیدنظرشده تولید ناخالص داخلی، رشد سه ماه به سه ماه منطقه یورو از ۰/۴ درصد در سه ماهه سوم به صفر در سه ماهه چهارم کاهش یافت. رشد سالانه اقتصاد این منطقه طی دوره های مذکور نیز به ترتیب ۴/۱- و ۲/۲- درصد بود. شاخص قیمت تولیدکننده پس از ۰/۷ درصد رشد ماهانه در ماه ژانویه، در ماه فوریه ۰/۱ درصد رشد نشان داد. رشد سالانه این شاخص طی ماههای مذکور به ترتیب ۱/۱- درصد افت داشت. افت خرده فروشی در ماه فوریه شدیدتر از ژانویه بود. در ماه ژانویه نسبت به ماه قبل ۰/۲ درصد و نسبت به ماه مشابه در سال قبل ۰/۶ درصد افت داشت. شاخص فعالیت بخش خدمات در ماه مارس بالاترین رشد را در حدود دوسال گذشته نشان داد. رشد اقتصادی چهار اقتصاد بزرگ منطقه یورو به همراه خوش بینی شرکت ها، عامل اصلی بهبود دورنمای بخش خدمات بوده است. شاخص مربوطه از ۵۱/۸ در فوریه به ۵۴/۱ در مارس بالغ گردید که بالاترین رقم برای این شاخص از نوامبر ۲۰۰۷ می باشد.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو												
ماه											شاخصهای اقتصادی	
مارس	فوریه	ژانویه	دسامبر	نوامبر	اکتبر	سپتامبر	اوت	ژوئیه	ژوئن	مه		آوریل
	۱۰/۰	۹/۹	۹/۹	۹/۹	۹/۹	۹/۸	۹/۶	۹/۵	۹/۴	۹/۵	۹/۳	نرخ بیکاری (به درصد)
					۱۳/۰۴	۱/۳۱	-۳/۲۸	۱۷/۳۳	۷/۵۷	۲/۳۲		موازنه تجاری (به میلیارد دلار)
			-۱/۷	۱/۴	-۰/۷	۰/۲	۱/۱	۰/۳	-۰/۲	۰/۷	-۱/۵	درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی
۱/۵	۰/۹	۱/۰	۰/۹	۰/۵	-۰/۱	-۰/۳	-۰/۲	-۰/۷	-۰/۱	۰/۰	۰/۶	تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)
سه ماهه چهارم ۲۰۰۹			سه ماهه سوم ۲۰۰۹			سه ماهه دوم ۲۰۰۹			سه ماهه اول ۲۰۰۹			رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)
-۲/۱			-۴/۱			-۴/۸			-۵/۰			

۳- ژاپن

الف - نوسانات ین

در هفته گذشته، ین ژاپن در برابر تمام ارزهای عمده باستانای یورو و فرانک سوئیس تضعیف گردید. متوسط ارزش ین در برابر دلار در هفته قبل نسبت به متوسط آن در هفته ماقبل ۰/۲۲ درصد کاهش یافت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هر دلار در محدوده ۹۴/۳۵ - ۹۳/۱۶ ین معامله گردید. زوج دلار ین پس از صعود قیمت در روز جمعه ماقبل تا نرخ ۹۴/۷۹، روز دوشنبه در محدوده ۹۴/۵۰ معامله شد که این میزان، پایین ترین نرخ مبادلاتی ین از ۲۴ آگوست سال گذشته بود و زوج یورو ین نیز در محدوده نرخ ۱۲۷/۲۱ معامله شد. بر اساس گزارش اقتصادی تانکان که بانک مرکزی ژاپن منتشر کرده است، تولید کنندگان صنایع بزرگ ژاپن انتظار دارند قیمت مبادلاتی ین در سال مالی جدید که مارس ۲۰۱۱ به اتمام می‌رسد، به میانگین ۹۱/۰۰ برسد. روز سه شنبه در بازار آسیا ین تقویت شد. تقویت ین عمدتاً به این دلیل بود که سرمایه گذاران پیش بینی می کردند، صادرکنندگان ژاپنی به دلیل پایین بودن نرخ ین اقدام به بازگرداندن سرمایه های خود به کشور می کنند. پس از اعلام تصمیم بانک مرکزی ژاپن در خصوص تثیت نرخ بهره در نرخ ۰/۱ درصد در روز چهارشنبه و اعلام این موضوع که رونق اقتصادی ژاپن به رغم استمرار روند تورم منفی همچنان ادامه دارد، زوج دلار ین با صعود به نرخ ۹۴/۱۵ رسیدند. همچنین BOJ تصمیم گرفت که ادامه برنامه



خرید اوراق قرضه را متوقف نماید اما اظهار داشت که سیاستهای انبساطی بیشتری را بین ماههای آوریل و ژوئن اجرا خواهد نمود. به رغم انتشار گزارش ضعیف میزان سفارشات ماشین آلات در ژاپن که برخلاف انتظار با کاهش همراه بود و به ۵/۴ درصد در ماه مارس کاهش یافت، اما به دلیل نگرانی های بازار از وضعیت بدهی های یونان، تقاضا برای خرید ین افزایش یافت و در نتیجه زوج USDJPY تا سطح ۹۳/۲۰ سقوط کردند. روز جمعه پس از اظهارات تریشه رئیس ECB کاهش نگرانی ها از وضعیت بدهی یونان را به دنبال داشت و به این ترتیب تقاضا برای خرید ارزهای کم بازده از جمله ین با کاهش روبرو شد و ین ژاپن در برابر ارز اصلی بازار تضعیف شد.

ب- بازار پولی داخلی

در ژاپن تصمیمات نرخ های بهره توسط کمیته سیاستی پولی ۱ بانک مرکزی این کشور موسوم به (MPB) اتخاذ می گردد. نرخ بهره رسمی بانک مرکزی ژاپن (BoJ) نرخ تنزیل می باشد که نرخ نوعی وام عندالمطالبه بدون وثیقه ۲ می باشد. تصمیمات MPB مسیر حرکت بازار پول را برای یک دوره تا زمان برگزاری جلسه بعدی کمیته (معمولاً یک ماه بعد) تعیین می کند. این مسیر از طریق تعیین نرخ هدف برای نرخ بهره رسمی مشخص می گردد. میزان خرید و فروش اوراق قرضه دولتی و استفاده از سایر ابزارهای پولی شناخته شده و حتی ابزارهای غیرمتعارف نیز در جلسات MPB تعیین می گردند.

نرخ بهره کلیدی ژاپن از دسامبر سال ۲۰۰۸ در اوج بحران مالی جهان از ۰/۳ درصد به سطح بسیار نازل ۰/۱ درصد کاهش داده شد. در جلسه روز چهارشنبه ۷ آوریل همانطور که انتظار می رفت MPB باز هم نرخ بهره کلیدی را بدون تغییر باقی گذاشت. اما این بار به تبعیت از گزارش تانکان که هفته قبل منتشر شده بود محرک اقتصاد این کشور، صادرات معرفی شد. تا قبل از این بیانیه MPB عامل رشد اقتصادی را سیاستهای فوق انبساطی پولی و مالی عنوان می کرد. این خوشبینی پس از آن حاصل شد که گزارش تانکان نشان داد که

¹Monetary Policy Board

²Uncollateralized Overnight call rate

کمترین میزان بدبینی میان کارخانجات این کشور وجود دارد. . بنگاههای بزرگ انتظار افزایش سودآوری را دارند و کمترین میزان افزایش مازاد ظرفیت تولید و نیروی کار را گزارش کرده‌اند.

ج - اقتصاد داخلی

شاخص سفارش ماشین‌آلات صنعتی ژاپن در ماه فوریه به شکل غیر منتظره‌ای کاهش یافت. این به آن معناست که افزایش تقاضای خارجی (افزایش صادرات ژاپن) در ماههای اخیر نتوانسته تولیدکنندگان ژاپنی را وادار به افزایش مخارج برای خرید ماشین‌آلات و تجهیزات نماید. سفارش ماشین‌آلات که شاخصی برای میزان سرمایه گذاری بنگاههای ژاپنی در مقاطع سه تا شش ماه می‌باشد در ماه فوریه ۵/۴ درصد کاهش یافت. این کاهش فعالان بازار را کاملاً شوکه کرد چون بازار انتظار داشت این شاخص ۳/۷ درصد افزایش یابد. با اینکه صادرات ژاپن یعنی موتور محرک دومین اقتصاد دنیا در وضعیت مناسبی قرار گرفته است اما صاحبان کسب و کار در این کشور نیازمند شواهد بیشتری به خصوص احیای اقتصادی نه تنها در آسیا بلکه در اروپا و آمریکا هستند. لازم به ذکر است صادرات ژاپن در ماه فوریه ۴۷ درصد افزایش یافت و موازنه تجاری این کشور ۱/۴۷ تریلیون ین معادل ۱۵/۸ میلیارد دلار رشد یافت. برخی از کارشناسان معتقد هستند افزایش مخارج سرمایه‌ای در ژاپن مستلزم کاهش ارزش ین در برابر دلار و بازنگری در ساختار مالیات بر شرکتها در این کشور دارد.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی ژاپن

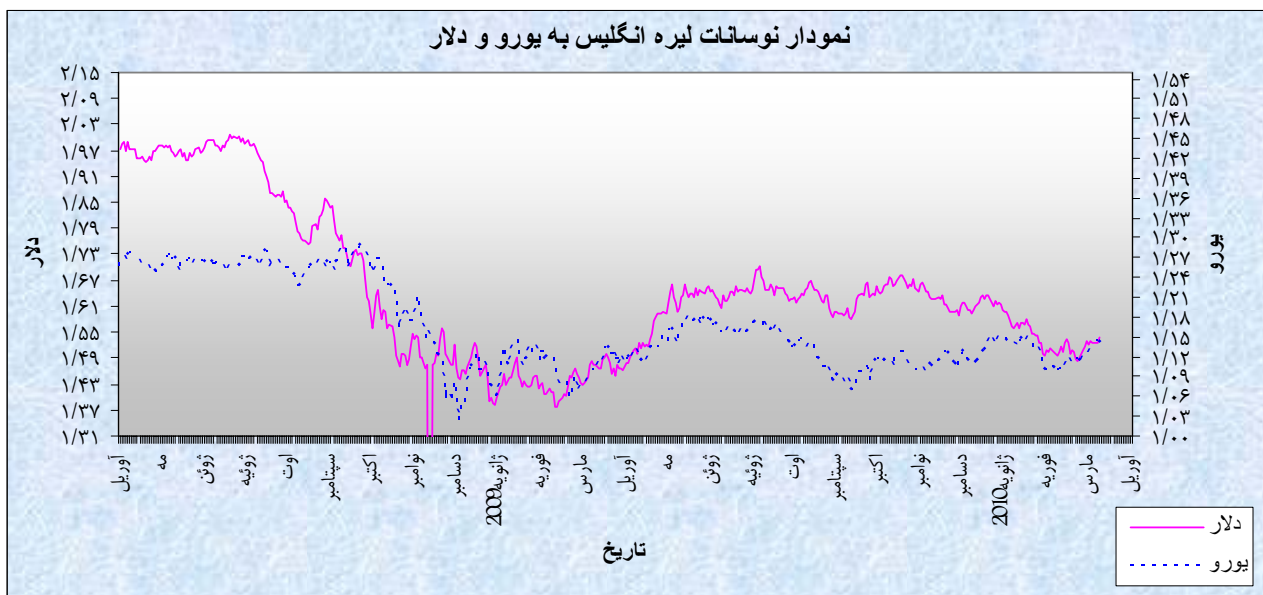
شاخصهای اقتصادی	ماه	نوامبر	دسامبر	ژانویه	فوریه	مارس	آوریل	مه	ژوئن	ژوئیه	اوت	سپتامبر	اکتبر	نوامبر		
نرخ بیکاری (به درصد)	۴/۰۰	۴/۳۰	۴/۱۰	۴/۴۰	۴/۸۰	۵/۰۰	۵/۲۰	۵/۴۰	۵/۷۰	۵/۵۰	۵/۳۰	۵/۱۰	۵/۲۰			
موازنه تجاری (به میلیارد دلار)	-۲/۲۷	-۳/۲۲	-۹/۵۶	-۰/۳۲۷	-۰/۰۹۱	-۰/۶۶۴	۲/۹۶۸	۵/۶۲	۴/۱۹۴	۲/۰۱۸	۵/۸۲	۸/۹۴	۴/۱۲			
درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی	-۱۶/۶	-۲۰/۸	-۳۱/۰	-۳۸/۴	-۳۴/۲	-۳۰/۷	-۲۹/۵	-۲۳/۵	-۲۲/۷	-۱۹/۰	-۱۸/۴	-۱۵/۱	۳/۹۰			
تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)	۱/۰۰	۰/۴۰	۰/۰۰	-۰/۱۰	-۰/۳۰	-۰/۱۰	-۱/۱۰	-۱/۸	-۲/۳۰	-۲/۲۰	-۲/۲	-۲/۵۰	-۱/۹۰			
رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (درصد)	سه ماهه اول ۲۰۰۹				سه ماهه دوم ۲۰۰۹				سه ماهه سوم ۲۰۰۹				سه ماهه چهارم ۲۰۰۸			
	-۸/۹				-۵/۸				-۵/۱				-۴/۱			

۴- انگلیس

الف- نوسانات لیره انگلیس

در هفته گذشته، لیره استرلینگ در برابر تمام ارزهای اصلی باستثنای دلار کانادا تقویت شد. متوسط ارزش لیره در هفته مذکور نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل در برابر دلار ۰/۹۵ درصد افزایش داشت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هر لیره در محدوده ۱/۵۳۸۰ - ۱/۵۲۵۲ دلار معامله گردید.

پوند استرلینگ هفته گذشته همچون هفته قبل روند صعودی داشت. افزایش استرلینگ از جهات مختلفی قابل بررسی است. الف- به دلیل وجود مشکلات ساختاری که اقتصاد این کشور با آن روبرو است از جمله شکاف شدید تولید، کسری بودجه و بار سنگین بدهی ناشی از آن و همچنین آشفتگی سیاسی در شرف انتخابات عمومی این کشور هفته‌ها است که پوند را تحت فشار قرار داده است. به طوری که از ابتدای ژانویه تا پایان مارس پوند در مقابل دلار بیش از ۱۰ درصد کاهش ارزش داشته است. بنابراین حرکت اخیر پوند را می‌توان تا حدودی یک حرکت اصلاحی دانست. ب- تحولات اخیر اروپا و بویژه بحران بدهی در یونان یورو را در مقابل اکثر ارزها تضعیف نموده



است. در شرایطی که در هفته گذشته برخی اخبار خوب اقتصادی در انگلیس منتشر شد اما بازار اخبار اقتصادی امریکا هفته آرامی را پشت سر گذاشت. بنابراین فضا برای پیشروی پوند فراهم گشت. البته با در نظر گرفتن تمامی جهات نمی توان به تداوم این پیشروی امیدوار بود. هفته گذشته تولیدات صنعتی در ماه فوریه منتشر شد که با ۰/۵ درصد افزایش همراه بود. شاخص قیمت مسکن Halifax در ماه مارس ۱/۱ درصد افزایش یافت این در حالی بود که این شاخص در ماه قبل ۱/۶ درصد کاهش یافته بود. موسسه ملی تحقیقات اقتصادی و اجتماعی نیز در گزارشی اعلام کرد که رشد تولید ناخالص داخلی جزیره در سه ماهه نخست سال جاری ۰/۴ درصد رشد داشته است. در مقابل این اخبار امیدوارکننده شاخص PMI در بخش خدمات در ماه مارس (کمتر از پیش بینی ۵۸) به میزان ۵۶/۵ اعلام شد. این شاخص در ماه قبل ۵۸/۴ اعلام شده بود و این کاهش سریع بیانگر ضعف اقتصاد بریتانیا است.

ب- بازار پولی

در قلمرو پادشاهی متحد، بانک مرکزی انگلیس (BoE) استقلال اجرایی و تصمیم گیری در مورد نرخ بهره را دارا است. این تصمیم گیری توسط کمیته سیاست پولی (MPC) صورت می گیرد و نرخ بهره کلیدی این بانک نرخ بهره موسوم به ریپو است. نرخ ریپو در عملیات بازار باز توسط BoE و گروهی از متعامل ها (بانکها، موسسات ارائه کننده خدمات مالی شخصی^۱ و بنگاههای مرتبط با اوراق بهادار^۲) مورد استفاده قرار می گیرد. نرخ ریپو مبنایی برای محاسبه نرخ های بهره از اوراق قرضه دولتی موسوم به Gilts تا وامهای رهنی است. بازار دارایی ها از جمله سهام و نرخ برابری ارزها به پوند

¹ Building Societies

² Securities Firms

استرلینگ نیز تحت تأثیر نرخ بهره کلیدی BoE قرار دارند. در حال حاضر نرخ ریپو ۰/۵ درصد است.

جلسه کمیته سیاست پولی BoE در روز پنجشنبه ۸ مارس ۲۰۱۰ برگزار شد که طی آن همانطور که انتظار میرفت هیچ تغییری در سیاستهای فعلی این بانک بویژه نرخ بهره و برنامه خرید دارایی‌ها (QE) اعمال نگردید. هرچند اقتصاد جزیره نشانه‌هایی از بهبود از خود نشان داده است اما BoE اعتقاد دارد که وضعیت فعلی شکننده است. هرچند بانک مرکزی پس از اعلام تصمیم خود بیانیه‌ای در توجیح تصمیم اتخاذ شده صادر نکرد اما پیش‌نویس جلسه روز پنجشنبه نشان میدهد که ممکن است MPC برنامه QE را مورد تجدید نظر قرار دهد. از زمان اجرای برنامه غیر متعارف QE در سال ۲۰۰۸ تا کنون ۲۰۰ میلیارد پوند از دارایی‌های مالی مرتبط با دیون رهنی توسط BoE از سایر بانکهای این کشور خریداری شده است. جلسه بعدی این کمیته احتمالاً پس از انتخابات عمومی این کشور در تاریخ ۱۰ مه برگزار خواهد شد. گزارش تورم نیز طبق برنامه در تایخ ۱۲ مه توسط BoE منتشر خواهد شد.

ج- اقتصاد داخلی

هفته گذشته تولیدات صنعتی در ماه فوریه منتشر شد که با ۰/۵ درصد افزایش همراه بود. شاخص قیمت مسکن Halifax در ماه مارس ۱/۱ درصد افزایش یافت این در حالی بود که این شاخص در ماه قبل ۱/۶ درصد کاهش یافته بود. موسسه ملی تحقیقات اقتصادی و اجتماعی نیز در گزارشی اعلام کرد که رشد تولید ناخالص داخلی جزیره در سه ماهه نخست سال جاری ۰/۴ درصد رشد داشته است. در مقابل این اخبار امیدوارکننده شاخص PMI در بخش خدمات در ماه مارس (کمتر از

پیش‌بینی (۵۸) به میزان ۵۶/۵ اعلام شد. این شاخص در ماه قبل ۵۸/۴ اعلام شده بود و این کاهش سریع بیانگر ضعف اقتصاد بریتانیا است.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی انگلیس

شاخصهای اقتصادی		ماه												
		نوامبر	دسامبر	ژانویه	فوریه	مارس	آوریل	مه	ژوئن	ژوئیه	اوت	سپتامبر	اکتبر	نوامبر
نرخ بیکاری (به درصد)		۶/۱۰	۶/۴۰	۶/۶۰	۶/۷۰	۷/۱۰	۷/۳۰	۷/۶۰	۷/۸۰	۷/۹۰	۷/۸۰	۷/۸۰	۷/۹۰	۷/۸۰
موازنه تجاری (به میلیارد دلار)		-۲/۹۶	-۵۹/۴۷	-۳/۸۲	-۳/۷۷	-۴/۲۶	-۵/۱۴	-۴/۱۰	-۴/۲۶	-۴/۳۴	-۳/۱۴	-۴/۹۱	-۵/۱۴	-۴/۶۶
درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی		-۸/۳۰	-۹/۷۰	-۱۲/۲۰	-۱۲/۹۰	-۱۲/۶۰	-۱۲/۳	-۱۲/۴۰	-۱۰/۹	-۹/۷	-۱۱/۹۰	-۱۰/۸۰	-۸/۴۰	-۶/۰
تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)		۴/۱	۳/۱	۳/۰	۳/۲۰	۲/۹۰	۳/۰	۳/۲۰	۱/۸۰	۱/۸۰	۱/۶۰	۱/۱۰	۱/۵۰	۱/۹۰
رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)		سه ماهه چهارم ۲۰۰۸			سه ماهه اول ۲۰۰۹			سه ماهه دوم ۲۰۰۹			سه ماهه سوم ۲۰۰۹			
		-۰/۲			-۵/۰			-۵/۵			-۵/۱			

۵- طلا

متوسط قیمت طلا در هفته گذشته نسبت به متوسط قیمت آن در هفته ما قبل در بازار نیویورک ۲/۸۷ درصد افزایش یافت. به نرخ های پایان وقت بازار مذکور، در هفته گذشته قیمت هر اونس طلا در محدوده ۱۱۶۰/۸۰-۱۱۳۰/۹۰ دلار در نوسان بود.

در روز جمعه (۲ آوریل) ارقام امیدوارکننده ای از وضعیت اشتغال آمریکا در ماه مارس منتشر شده بود که در اولین روز هفته گذشته (دوشنبه ۵ آوریل) به جو ریسک پذیری در بازار طلا دامن زد. به خصوص که در همان روز دوشنبه، دو گزارش جداگانه مربوط به فروش قولنامه ای مسکن در آمریکا در ماه فوریه و فعالیتهای بخش خدمات این کشور در ماه مارس مثبت ارزیابی شدند. سه شنبه خبری منتشر شد مبنی بر آنکه دولت یونان خواستار مذاکرات مجدد جهت اعمال برخی تغییرات در برنامه کمک مالی مشترک اتحادیه اروپا و صندوق بین المللی پول شده است. انتشار این خبر بسیاری از تحلیل گران را بدین نتیجه رساند که این کشور توانایی حل بحران بدهیهای خود را ندارد و در آستانه ورشکستگی است. بنابراین درحالیکه دلار هم در این روز تقویت شده بود خریدهای طلا بعنوان یک دارایی امن (Safe-haven) در سطح وسیعی صورت گرفت. خرید همزمان طلا و دلار نشانگر این واقعیت است که رابطه منفی نوسانات قیمت میان این دو دارایی همیشگی و

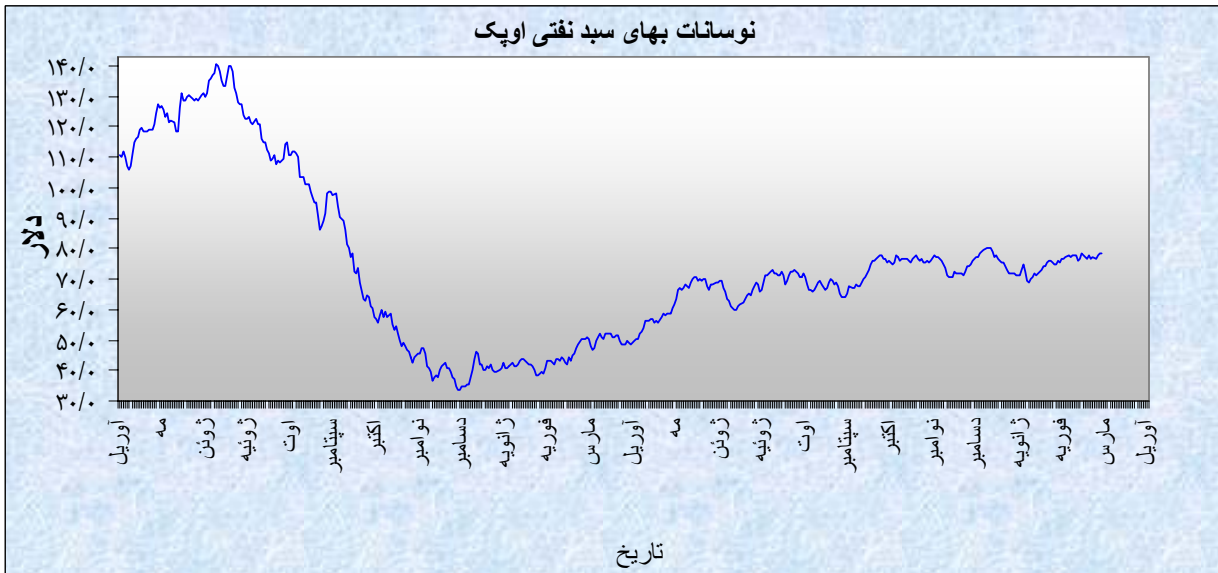


بدون استثنا نیست؛ یعنی نباید انتظار داشت که لزوماً تقویت دلار به ضعف قیمت طلا منجر گردد. هرچند که در شرایط معمول این اتفاق رخ می دهد. قابل ذکر است که عامل مهم دیگری نیز خرید طلا را تشویق نمود و آن افزایش قیمت نفت بود. بهای نفت در پایان این روز به وقت بازار نیویورک به ۸۶/۷۷ دلار، یعنی بالاترین سطح خود در ۱۸ ماه گذشته، رسید. افزایش قیمت نفت، خطر تورم را به همراه دارد که در این شرایط معامله گران با سرمایه گذاری در طلا، داراییهای خود را در برابر این خطر و زیانهای ناشی از آن حفظ می کنند. از سوی دیگر، در آستانه موسم جشن ها و جشنواره ها در هند -بزرگترین بازار مصرفی طلا در جهان- خریدهای فیزیکی طلا موجب تقویت بازار این کالا شده بود. وضعیت خریدهای فیزیکی طلا در چین- به عنوان دیگر بازار بزرگ این کالا- نیز مثبت بود. در روز چهارشنبه تصحیحات تکنیکی، خریدهای صورت گرفته توسط صندوقهای سرمایه گذاری و تقاضای فیزیکی برای طلا بر قیمت آن بازهم فشار صعودی وارد می کرد. از سوی دیگر فروش موفقیت آمیز ۲۱ میلیارد دلار اوراق خزانه ۱۰ ساله آمریکا احتمال پایین ماندن نرخهای بهره در این کشور را تقویت نمود. پایین بودن نرخهای بهره هزینه فرصت نگهداری طلا را پایین می آورد و بر جذابیت سرمایه گذاری در آن می افزاید. با توجه به کلیه موارد مذکور، قیمت طلا در سه روز اول هفته ترقی پیدا کرد و در پایان روز چهارشنبه به وقت بازار نیویورک به ۱۱۵۳ دلار، یعنی بالاترین سطح خود طی سه ماه گذشته رسید. صعود قیمت طلا طی پنج روز کاری متوالی موقعیت مناسبی را برای فروشهای سودجویانه آن فراهم کرد و بر قیمت طلا فشار نزولی وارد نمود. اما در ادامه معاملات این روز، آقای تریشه رئیس بانک مرکزی اروپا گفت: خطر عدم توانایی در بازپرداخت وامها، یونان را تهدید نمی کند. این اظهارات باعث تقویت یورو شد و در پی آن روند نزولی قیمت طلا تا حد زیادی برگشت نمود. در روز جمعه کاهش رتبه اعتباری یونان توسط مؤسسه رتبه بندی فیچ، باعث افزایش نگرانیها شد و معامله گران را بر آن داشت تا به داراییهای امن تر روی آورند. به خصوص که نگرانیها فقط شامل یونان نمی شد و در سطح بسیاری از کشورهای اروپایی نظیر پرتغال، ایتالیا و ایرلند گسترده بود. نوسانات ارزها نیز بر خریدهای طلا می افزود. علاوه بر وضعیت یورو، انتشار خبر روزنامه نیویورک تایمز در مورد اقدام قریب الوقوع چین به افزایش ارزش یوان، سوداگران را به سوی بازار طلا سوق داد. از سوی دیگر گزارشها نشان می داد که افزایش تقاضای سرمایه گذاری سبب شده که موجودی طلای شرکت SPDR Gold Trust -بزرگترین ETF با پشتوانه طلا در دنیا- به سطح بی سابقه ۱۱۴۰ تن برسد. مجموع

این موارد موجب ترقی قیمت طلا در آخرین روز هفته شد. در طول هفته گذشته قیمت طلا ۳ درصد رشد نمود که بالاترین میزان رشد هفتگی از هفته منتهی به ۱۰ ژانویه تاکنون بوده است. همچنین ترقی ارزش طلا و ضعف یورو به موازات یکدیگر، سبب شد که قیمت طلا به یورو طی روزهای سه شنبه، چهارشنبه و پنجشنبه بطور متوالی هربار سطوح بی سابقه ای را تجربه نماید. بطوریکه نهایتاً در روز پنجشنبه هر اونس طلا به قیمت بی سابقه ۸۶۴/۷۵ یورو رسید.

۶- نفت

متوسط بهای نفت خام پایه آمریکا در هفته قبل نسبت به متوسط آن در هفته ماقبل در بازار نیویورک ۳/۱۷ درصد افزایش یافت. به نرخهای پایان وقت بازار مذکور، در هفته گذشته هربشکه نفت خام پایه آمریکا در محدوده ۸۶/۸۴-۸۴/۹۲ دلار معامله گردید.



در هفته ماقبل (منتهی به ۲ آوریل) گزارش مثبتی از وضعیت اشتغال آمریکا منتشر شد که حاکی از افزایش تعداد شاغلین این کشور به میزان ۱۶۲ هزار نفر در ماه مارس بود. انتشار این گزارش سبب افزایش خوشبینی ها نسبت به چشم انداز اقتصادی شد. در همین راستا، در اولین روز کاری هفته گذشته (دوشنبه ۵ آوریل) دو گزارش جداگانه نشان دادند که فعالیت ها در بخش خدمات آمریکا در ماه مارس از بالاترین رشد در چهار سال گذشته برخوردار بوده و فروش قولنامه ای مسکن دست دوم در این کشور نیز در ماه فوریه به طور غیر منتظره ای افزایش داشته است. با توجه به این شرایط بازار سهام هم با رشد مواجه شد و شاخص داوجونز به نزدیکی مرز ۱۱ هزار واحد رسید. در روز سه شنبه مؤسسه نفتی خصوصی API که گزارش های خود را از وضعیت موجودی انبار نفت آمریکا یک روز زودتر از وزارت انرژی این کشور منتشر می نماید، اعلام کرد که در هفته منتهی به ۲ آوریل موجودی انبار بنزین بیش از انتظارات کاهش یافته و موجودی انبار نفت خام کمتر از پیش بینی ها افزایش پیدا کرده است. انتشار این گزارش موجب ادامه فشار صعودی بر بهای نفت شد. اما در ادامه معاملات این روز وزارت انرژی آمریکا طی گزارشی پیش بینی قبلی خود در مورد رشد تقاضای روزانه جهانی برای نفت خام در سالجاری را ۱۰ هزار بشکه مورد تجدید نظر نزولی قرار داد. بنابراین طبق برآورد جدید رشد تقاضای روزانه ۱/۴۶ میلیون بشکه خواهد بود. این موضوع به همراه تقویت دلار سبب شد که از فشار صعودی بر قیمت نفت تا حدی کاسته شود. اما در مجموع، بهای نفت طی دو روز اول هفته سیر صعودی پیمود. روز سه شنبه هفتمین روز کاری متوالی بود که بهای نفت افزایش پیدا می کرد؛ بطوریکه طی این روزها مجموعاً ۶ دلار و ۸۴ سنت (۸/۶ درصد) رشد داشت و در پایان وقت روز سه شنبه در بازار نیویورک بهای هر بشکه به ۸۶/۸۴ دلار رسید که بالاترین رقم در نوع خود از ۸ اکتبر ۲۰۰۸ تا آن زمان بود. در روز چهارشنبه اداره کل اطلاعات انرژی آمریکا گزارش هفتگی خود را منتشر نمود که نشان می داد موجودی انبار نفت خام در هفته منتهی به ۲ آوریل نسبت به هفته ماقبل آن ۲/۰ میلیون بشکه افزایش یافته که این رقم دو برابر رقم اعلام شده توسط مؤسسه نفتی API در روز قبل بود. بررسیها نشان می داد که افزایش

ذخایر نفت خام علی‌رغم افزایش ظرفیت تولیدی پالایشگاه‌ها- و طبعاً افزایش استفاده از نفت خام- صورت گرفته که دلیل آن رشد بالای واردات این ماده می باشد. گزارش مذکور به شرح جدول زیر است:

جدول ۱- موجودی انبار نفت آمریکا

تولیدات	موجودی انبار در هفته منتهی به ۲۰۱۰/۰۴/۰۲ (ارقام به میلیون بشکه)	درصد تغییر نسبت به هفته ماقبل	درصد تغییر نسبت به مدت مشابه سال قبل
نفت خام	۳۵۶/۲	۰/۵۶	-۲/۶۸
فراورده های میان تقطیر	۱۴۵/۷	۰/۷۵	۱/۳۲
بنزین	۲۲۲/۴	-۱/۱۲	۲/۷۳

ازسوی دیگر دلار نیز در برابر یورو تقویت شد که این عامل معمولاً باعث کاهش جذابیت بازار انرژی می شود. تأثیر مربوط به گزارش وزارت انرژی آمریکا از موجودی انبار نفت در روز پنج شنبه نیز به قوت خود باقی بود. همچنین در این روز گزارش هفتگی اشتغال آمریکا منتشر شد که حاکی از افزایش تعداد متقاضیان بیمه بیکاری بود. روند صعودی دلار در برابر یورو نیز ادامه داشت. تأثیر منفی موارد مذکور بر بازار نفت بسیار قوی بود، لذا انتشار گزارش مربوط به رشد بی سابقه فروش در فروشگاههای زنجیره ای بزرگ آمریکا در ماه مارس و به دنبال آن رشد بازار سهام نتوانست فشار صعودی چندانی بر قیمت نفت وارد نماید. در روز جمعه برخی اظهارنظرهای مقامات اقتصادی اروپا در مور حل بحران مالی یونان امیدواریهایی در بازار بوجود آورد. اما در همین روز مؤسسه رتبه بندی فیچ، ضمن کاهش رتبه اعتباری یونان از احتمال کاهش های بیشتر در آینده خبر داد. این اقدام بار دیگر موجی از نگرانی نسبت به دورنمای اقتصادی و به تبع آن تقاضا برای نفت بوجود آورد. بنا به کلیه عوامل یاد شده بهای نفت در سه روز آخر هفته سیر نزولی پیمود.

جدول ۲- قیمت نفت خام در هفته منتهی به ۹ آوریل ۲۰۱۰

متوسط هفته	جمعه ۹ آوریل	پنجشنبه ۸ آوریل	چهارشنبه ۷ آوریل	سه شنبه ۶ آوریل	دوشنبه ۵ آوریل	تاریخ / عنوان
۸۵/۹۳	۸۴/۹۲	۸۵/۳۹	۸۵/۸۸	۸۶/۸۴	۸۶/۶۲	نفت پایه آمریکا
۸۵/۴۵	۸۴/۸۳	۸۴/۸۱	۸۵/۵۹	۸۶/۱۵	۸۵/۸۸	نفت برنت
۸۲/۱۰	-	۸۱/۶۵	۸۲/۴۱	۸۲/۵۹	۸۱/۳۱	نفت اوپک

مروری بر تحولات بازار نفت در سال ۱۳۸۸

پیش از آنکه به طور اختصاصی به وضعیت بازار نفت در سال شمسی گذشته پرداخته شود بهتر است نگاهی به روند تغییر قیمت ها در چند سال اخیر انداخته شود. اطلاعات مربوطه در جدول زیر آمده است:

سال ۱۳۸۸		سال ۱۳۸۷		سال ۱۳۸۶		تاریخ عنوان
پایان سال	متوسط	پایان سال	متوسط	پایان سال	متوسط	
۸۰/۶۸	۶۹/۹۴	۵۲/۰۷	۸۷/۷۴	۱۰۱/۸۴	۸۰/۹۸	قیمت نفت پایه آمریکا
۵۴/۹۵	-۲۰/۲۹	-۴۸/۸۷	۸/۳۵	۷۱/۸۸	۲۴/۴۶	درصد تغییر بهای نفت پایه آمریکا نسبت به سال ما قبل

قیمت نفت که تقریباً از نیمه اول سال ۱۳۸۳ روند صعودی ملایمی را آغاز کرده بود در سال ۱۳۸۶ با رشد پر شتاب و به نوعی جهش قیمت ها روبرو شد، بطوریکه بهای هر بشکه نفت پایه آمریکا در تیرماه ۱۳۸۷ به رقم تاریخی ۱۵۰ دلار نزدیک شد. در این روند رشد قیمت ها عوامل متعددی دخیل بودند که بطور خلاصه می توان به مکانیسم های بنیادین اقتصاد (عرضه و تقاضا)، رشد قابل ملاحظه اقتصاد جهانی بویژه در اقتصادهای نوظهور، عوامل ژئوپولیتیک و مناقشات سیاسی - نظامی به خصوص در مناطق نفت خیز عمده جهان، وقوع برخی رویدادهای طبیعی - جوی نظیر گردبادهای گرمسیری - که بیشتر تأثیر شتاب دهنده داشتند - و معاملات سوداگرانه (Speculation) و ... اشاره نمود. تأثیر عوامل سوداگرانه به حدی بود که برخی، این افزایش ها را به "حباب" تعبیر کردند.

در همان زمان رسیدن قیمت ها به اوج خود یعنی نیمه اول سال ۱۳۸۷ نشانه های بحران مالی بروز کرد و اقتصادهای عمده دنیا را به تدریج به کام خود کشید. رکود فعالیت های اقتصادی سبب شد که نیاز به نفت به عنوان یکی از نهاده های استراتژیک تولید کمتر شود. از سوی دیگر معاملات سوداگرانه که در تشکیل حساب قیمت ها نقش مهمی داشتند این بار به سقوط قیمت ها شتاب بخشیدند بطوریکه قیمت نفت ظرف مدت پنج ماه یعنی از تیرماه ۱۳۸۷ تا پایان پاییز (پایان سال میلادی) بالغ بر ۷۰ درصد افت نمود و حتی در روزهای آغازین زمستان سال ۱۳۸۷ به زیر ۴۰ دلار در هر بشکه نیز رسید. عدم تعادل بین عرضه و تقاضا و به عبارتی مازاد عرضه در بازار ضمن وارد آوردن فشار نزولی بر قیمت ها، سبب شد که موجودی انبار نفت و فراورده های نفتی بطور محسوسی رشد نماید. بطوریکه موجودی انبار نفت خام آمریکا از حدود ۳۰۰ میلیون بشکه در نیمه اول سال ۱۳۸۷ به ۳۷۰ میلیون بشکه (یعنی ۲۰ درصد رشد) در اوایل سال ۱۳۸۸ رسید. علت این امر هم آن بود که آثار ویرانگر و گسترده بحران مالی کما بیش تا سال ۱۳۸۸ ادامه داشت. برخی گزارش ها نشان می داد که سطح تقاضا برای نفت خام در اواخر پاییز و اوایل زمستان ۱۳۸۷ (پایان سال ۲۰۰۸ و اوایل ۲۰۰۹) به پایین ترین سطح خود از سال ۱۳۸۴ تا آن زمان رسیده بود. نماگرهای اقتصادی نیز وضعیت چندان خوشایندی را تصویر نمی کردند. شاخص اعتماد مصرف کننده در آمریکا در دوره منتهی به آبان ماه ۱۳۸۷ (نوامبر ۲۰۰۸) به پایین ترین سطح تاریخی خود رسید و قیمت مسکن در همان زمان ۱۸/۲ درصد افت نشان داد که رقم بی سابقه ای بود. کاهش خوش بینی مصرف کنندگان سبب شد که مخارج مصرفی آمریکا تا پاییز ۱۳۸۷، شش ماه متوالی با افت روبرو شود. پایین بودن تقاضای مصرفی، آثار خود را بر بخش نفت و گاز نیز بر جای گذاشت، بطوریکه شرکت خطوط لوله Colonial - اداره کننده بزرگترین خطوط انتقال انرژی در آمریکا - در ماه فوریه اعلام کرد که بدلیل کاهش تقاضای مصرفی، برنامه توسعه ۴۶۰ مایلی خطوط انتقال نفت را به تعویق انداخته است. این وضعیت در دیگر بخش های جهان نیز وجود داشت. چنانکه واردات نفت خام توسط چین در دوره منتهی به دی ماه ۱۳۸۷، ۸ درصد کاهش یافت. بازار سهام و شاخص های آن که به نوعی معیار سنجش فعالیت های اقتصادی و ریسک پذیری در بازار است از تأثیرات بحران مصون نبود. شاخص بورس وال استریت در ماه فوریه به پایین ترین سطح خود طی ۱۲ سال گذشته رسید. کاهش ریسک پذیری معامله گران، آنان را از سرمایه گذاری زیاد در بازار کالاهای اساسی باز می داشت. به جای آن

ترجیح می دادند در داراییهای کم ریسک تر سرمایه گذاری نمایند. انتخاب اولیه و اصلی آنان دلار بود. همین موضوع سبب شد روند صعودی دلار در برابر یورو که از آغاز سال قبل آغاز شده بود تا اواخر سال ۱۳۸۸ نیز با شتاب زیاد ادامه پیدا کند. وضعیت دلار در برابر دیگر ارزهای عمده نظیر ین ژاپن و لیره انگلیس نیز کمابیش بر همین منوال بود. در نتیجه این عوامل قیمت نفت که در سال ۱۳۸۷ به پایین ترین سطوح خود در سه سال و نیم گذشته رسیده بود (زیر ۴۰ دلار در هر بشکه)، در اواخر این سال تقریباً در همان بازه قیمتی نوسانات محدودی (Swing) داشت.

روند تغییرات و نوسانات بازار نفت در سال ۱۳۸۸ را می توان در دو مرحله ارزیابی نمود:

الف - دوره صعود قیمت ها (سه ماهه اول سال ۱۳۸۸):

از همان زمان شروع بحران، مسئولان و سیاستگذاران اقتصادی با نگرانی زیاد به چاره اندیشی برای راههای برونرفت از آن مشغول بوده اند. مجموعه این راهکارها که به " بسته های حمایتی " موسوم بودند را می توان در یک عبارت خلاصه نمود: سیاست های به شدت انبساطی. این سیاستهای انبساطی هم در بخش مالی و هم در بخش پولی صورت گرفتند که مهمترین نمودهای آن کاهش نرخ های بهره کلیدی در ایالات متحده به سطح بی سابقه صفر درصد، برنامه تزریق حجم بالای نقدینگی ۱ تریلیون دلاری دولت آمریکا جهت خرید دارایی های کم اعتبار و اتخاذ روش های مشابه در دیگر اقتصادهای عمده دنیا بود. با سپری شدن زمان و فاصله گرفتن از دوره عطف بحران و ابراز اطمینان سیاستگذاران نسبت به ادامه سیاستهای حمایتی و بازگشت نسبی اعتماد به فضای کسب و کار، نماگرهای اقتصادی به مرور نشانه هایی از رونق و بهبود را نشان دادند. شاخص اعتماد مصرف کننده آمریکا در دوره منتهی به فروردین ماه (آوریل) به بالاترین سطح خود از اواسط سال قبل تا آن زمان رسید و در ماه اردیبهشت (مه) نیز بیشترین رشد را طی شش سال گذشته نشان داد. به تبع آن، خرده فروشی پس از سه ماه افت متوالی، در ماه اردیبهشت با رشد مثبت مواجه شد. نرخ بیکاری در تیرماه برای نخستین بار از فروردین ماه سال قبل تا آن زمان، کاهش پیدا کرد. این شرایط به دیگر بخش های دنیا نیز تسری یافت. رشد اقتصادی چین از ۶/۱ درصد در سه ماهه چهارم سال ۱۳۸۷ به ۷/۹ درصد در سه ماهه اول سال ۱۳۸۸ بالغ گردید. رونق نسبی فعالیت های

اقتصادی و جو اطمینان در بازار نفت سبب شد که بهای این ماده طی دوره مذکور ترقی یابد و از ۵۳ دلار در هر بشکه در اول فروردین به حدود ۷۰ دلار در اواخر خرداد برسد.

ب- دوره تثبیت بازار و رشد ملایم قیمت ها (از ابتدای تابستان تا پایان سال):

این دوره را می توان ادامه دوره قبل اما با شدت کمتر به شمار آورد. اقتصادهای آلمان و فرانسه در سه ماهه اول و اقتصاد آمریکا، با یک تأخیر در سه ماهه دوم سال ۱۳۸۸ به رشد مثبت نائل گشته و از رکود خارج شدند. شاخص سهام S&P 500 در دوره منتهی به شهریور به بالاترین سطح خود در ۱۰ ماه گذشته رسید. شاخص داو جونز هم توانست پس از یک سال، باردیگر در دوره منتهی به آبان به رقم ۱۰ هزار واحد برسد. گزارشات مالی شرکت ها حاکی از تراز مثبت و سودآوری آنان بود. از سوی دیگر بدلیل رونق اقتصادی و افزایش ریسک پذیری در بازارهای مالی، ارزشهای پربازده و پرریسک با اقبال معامله گران روبرو شدند. در نتیجه جایگاه دلار به عنوان ارز مأمّن متزلزل شد و ارزش این ارز رو به تنزل گذاشت، بطوریکه ارزش دلار در برابر سبدهی از ارزشهای مرجع در دوره منتهی به آذر به پایین ترین سطح خود طی ۱۵ ماه گذشته رسید. از آنجا که دلار و نفت در سال ۱۳۸۸ به عنوان دارایی های جانشین عمل می کردند کاهش ارزش دلار موجب توجه بیشتر به نفت شد و به ترقی قیمت آن کمک نمود. مجموع این موارد باعث گردید که روند صعودی قیمت نفت، این بار با شتاب کمتر نسبت به دوره قبل، کماکان ادامه یابد و قیمت نفت در نخستین روزهای زمستان سال ۱۳۸۸ از مرز ۸۰ دلار نیز عبور نماید. در طول روزهای باقیمانده سال در زمستان ۱۳۸۸ وخیم تر شدن بحران مالی در یونان و برخی کشورهای دیگر منطقه یورو از یک سو موجب ضعف یورو و تقویت دلار شد که طبعاً از جذابیت بازار نفت می کاست و از سوی دیگر نگرانیها را نسبت به کندی رشد اقتصادی جهانی تشدید نمود که بر قیمت نفت هم تأثیر منفی به جای گذاشت. لذا علیرغم وجود شرایط مناسب برای صعود قیمت ها- نظیر بهبود رشد اقتصاد جهانی- تا پایان سال ۱۳۸۸ قیمت نفت در همان محدوده ۸۰ دلار نوسان نمود و رشد بیشتری نشان نداد.